

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
 danjih ob torekah, četrtekah
 in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
 haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
 uri večer. — Obajno izdanje stane:
 za eno leto . . . 1.00, izven Avstrije f. 1.40
 za tri mesece . . . 2.80
 za pol leta . . . 5.00
 za vsa leta . . . 10.00
 Na naročbe brez priložene naročilnice se
 ne jemlje ozir.
 Posamične številke se dobivajo v pro-
 dajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč.,
 izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno
 izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se račun po tarifi v petiti; za
 naslove z debelimi črkami se plačuje
 prostor, kolikor obsega naslovni redak-
 cija, osrednjec in javnozabvali, do-
 mači oglašiti id. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu: alica
 Obzorja št. 13. Vsebo pri-
 bili frankovano, kar pošiljatelj se ne
 spriznava. Izskupiti se ne vrabja.

Naročnina, rek. vnašanje in oglašje spre-
 jema upraviteljsko alica Molino pic-
 colo hit. 3. II. nadst. Odprte reklamacije
 se pristoje postojne.

„V edinosti je moč“.

Radi dogodkov povodom volitev volilnih mož v Istri.

Interpelacija posl. Spindiča, dra. Laginje in to-
 varšev v seji poslanske zbornice dne 14. junija 1895.

V štev. 75. našega lista (zjutranje in ve-
 černo izdanje) priobčili smo prvi del te in-
 terpelacije; žal, da smo morali priobčevanje
 pretrgati radi obilice drugega gradiva, ki se
 je kar kupičilo radi obnega zbora politič-
 nega društva „Edinost“ in pa petindvajset-
 letnice „Naše Slove“. Treba je, da vsaj je-
 den slovenski list zabeleži vse to, po gosp.
 posl. Spindiču trudoljubivo nabrano gradivo,
 da izve slovenski svet, kako se vrše vo-
 litve po Istri in da zadobi slovenska javnost
 vsaj nekoliko pojma, s kake vrste nasprotniki
 se nam je boriti tu doli! V že pri-
 javljenem delu bili so opisani dogodki pri
 volitvah volilnih mož v občinah Vižinada
 in Oprtalj. Danes nam je torej nadalje-
 vati s priobčevanjem velezanimive interpela-
 cije. Najprvo pridejo na vrsto dogodki pri
 volitvi v

Vrsaru.

V volilnih listah občine Vrsarske bilo je
 nepravilnosti in ni bilo mogoče, da bi jih bili
 dali popraviti hrvatski volilci, ker ni bilo
 dovoljeno ni volilec Božo Janku in tovaršem,
 ki so bili šli dne 13. aprila k županu v Vr-
 saru, ni Matetu Sinoziću in Juriju Trleviću,
 ki sta bila šla istega dne k namestništvu
 nemu svetovalcu v Poreč, da bi prepisali vo-
 litne liste ter da bi iste dali eventualno
 popraviti. Prvi je rekel, da bi dovolil prepi-
 sati liste, ako mu tako zaukaže c. k. okrajno
 glavarstvo; drugi pa je rekel, da je reklama
 nedopustna, da povodom deželnozbornih vo-
 litiv ni dopuščeno popravljati volilne liste;
 kar znači to isto, kar je rekel volilec iz
 občine oprtaljske, da je namreč voliti po ne-
 spremenjenih volilnih listah zadnjih občinskih
 volitev. Gospod okrajni predstojnik se je tudi
 res branil upisati v volilne liste ter doposlati
 vabila šestero davkoplačevalcem, kojih da čne
 knjižice mu je dne 19. aprila predložil ka-
 pelan iz Svetega Lovreča in župe upravitelj
 iz Gradine in ki niso dobili povabila k vo-
 litvi vzlic zadostni visotini davka, zbok če-
 sar ostali davkoplačevalci niso zaprosili, da
 se popravi volilne liste, oziroma, da se jim
 dopušče povabila.

Na ta način niso mogli vršiti svojega
 prava teh šestero davkoplačevalcev hrvatske
 stranke, katerih imena so navedena v pri-
 tožbi točka 2, kakor tudi sedem drugih dav-
 koplačevalcev, kojih imena in visotina davka
 so označeni pod točko 8 pritožbe, in od kojih
 plačujejo vsi več nego 8 gld. 42 nč. direkt-
 nega davka (jeden celó 49 gld. 44 nč.),
 namreč več nego Mate Antolović pok. Blaža,
 ki je dobil povabilo k volitvi — pridejano

k pritožbi. Te, kakor tudi kakih 20 drugih,
 so sicer po prečitjanju volilnih list pustili v
 sobano z njih davčnimi knjižicami, toda k
 glasovanju niso dopustili nijednega. Razun
 teh je volilna komisija odklonila od glasova-
 nja nastopne:

Dvanajst hrvatskih tvrdk (glej točko
 pritožbe 6 a), ki so bile vpisane v volilne
 liste, ki so prejele povabila k volitvi, in ki
 so tudi došle k volitvi, in sicer so jih od-
 bili z utemeljenjem, da na vsacega člana teh
 tvrdk ne spada 12 gld. 93 nč. davka. To
 utemeljenje je povsem neosnovano; prvič
 zato, ker za volilno pravo ni odločilna vi-
 sokost davka vsacega posamičnega člana,
 ampak visokost davka vse tvrdke, in drugič
 zato, ker najnižja, do volilnega prava v
 občini Vrsarski opravičujoča visokost davka
 ni znašala 12 gld. 93 nč., ampak k ve-
 čemu, kakor je znano, 8 gld. 42 nč., kakor
 dokazuje tudi vzgled imenovanega Mate An-
 tolovića pok. Blaža.

Nadalje je komisija odklonila: Dva
 hrvatska volilca (točka pritožbe 6 b), ker
 so pri prvem zapisali jedno krstno ime več
 in pri drugem „nipote“ mesto „germano“;
 jednega hrvatskega volilca, ker je bil pred
 kakimi 30 leti pet dni v preiskova-
 valnem zaporu, jednega hrvatskega vo-
 lilca ker ni prišel k volitvi tudi
 njega brat, umrši že pred dese-
 timi leti, dasi je na prvega samega pre-
 pisano vse posestvo, dasi je bil sam vpisan
 v volilno listo in se je tudi povabilo glasilo
 na njega samega, in slednjič so odklonili
 tretjega hrvatskega volilca, ne da bi bili po-
 vedali vzrok za to (Ti trije slučaji so na-
 vedeni v pritožbi pod točko 6 c).

Temu nasproti so glasovali za italijansko
 listo (glej 9 točko pritožbe):

Po prečitjanju volilne liste deset do 12
 mož; ali po pravici, ali ne, ni bilo mogoče
 dognati;

jeden, ki je bil v minolem letu obsojen
 na šest dni radi tatvine v gozdu;

trije so glasovali po dvakrat;

dva, katerih imeni se niste čitali pri
 čitanju volilne liste od strani župana pred
 onimi, ki so ga dne 13. aprila naprosili, da
 bi smeli prepisati volilne liste in

jeden najbrže nima pravice, ker ne po-
 seduje ničesar, kolikor je znano.

Služaj, naveden v pritožbi pod točko
 10, da so namreč pri volitvi k glasovanju
 pozvali veleposestnika conte Borisa-a, daje
 povoda misliti, da vsaj jednega veleposestnika
 niso izločili iz volilne liste in da se ista
 sploh ni uravnala.

Italijanska lista volilnih mož je baje do-
 bila 23 glasov večine. Ako poštujemo le one

hrvatske volilce, ki so bili na ta ali oni način
 povsem neopravičeno prikrašani v izvrše-
 vanju svojega volilnega prava in so tudi
 imenoma označeni v pritožbi (6+7+12+2
 +1+1+1=30), tedaj vidimo, da bi bila hr-
 vatska lista dobila večino 7 glasov, da se
 je postopalo zakonito.

Večina bi bila še za nekoliko glasov
 več, ako bi odpadli oni glasovi, ki so se
 nezakonito oddali za italijanski listo.

Navedenemu bi bilo še pridodati:

Da volitev volilnih mož v Vrsaru ni bila
 javna, ker so le po tri, večjih tudi več volilcev
 spuščali v volilno dvorano in je moral vsakdo,
 ko je oddal svoj glas, ostaviti dvorano, in
 ga je odvel orožnik, ako ni hotel oditi
 takoj;

da selo Vrsar ni središče občine, zbok
 česar je večina volilcev krajne občine odda-
 ljena od volilnega kraja po dve, tri in
 več ur;

da je nečloveški siliti ljudi, ki so sto-
 rili tako dolgo pot, da morajo stati pri
 vsakem vremenu na trgu skozi osem ur, ter
 da morajo potem zopet premeriti pot dveh,
 treh in več ur do svojega doma;

da je bilo hrvatskim volilcem prepove-
 dano govoriti med seboj, med tem ko so
 italijanski volilci smeli govoriti

da so hrvatski volilci bili zasramovani
 besedami in da se jim je žugalo demonstra-
 cijami;

da so se paragrafi zakona, koje je pre-
 čitati pred volitvijo, prečitali le v italijan-
 skem jeziku, kojega ne razume večina vo-
 lilcev.

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 10. julija 1895.

Državni zbor. V svoji včerajšnji seji
 je poslanska zbornica vsprejela naslov „vi-
 soke šole“ in „knjižnice“ v proračunu mini-
 sterstva nauka in bogočastja. Na to je prišlo
 na vrsto „srednje šolstvo“ in z istim glasova-
 nje celjsko vprašanje. Proti sloven-
 skim vsposrednicam v Celju se je oglašil prvi
 levičar Haase z nasvetom, da bi Slovenci
 odstopili od te svoje zahteve in naj bi mesto
 nje najnu predlagali državni spodnji gimnazij
 slovenskim in nemškim učnim jezikom v ko-
 jem slovenskem kraju Spodnje Štajerske.
 Posl. Hallwisch je rekel, da dvojezična
 uredba šolstva dovaja navadno do poslo-
 venjenja šol in občin. (Ali spoštovani
 gospod poslanec, čujte nas: ako že dvoje-
 zična uredba šole moredovesti do popolnega
 „poslovenjenja“ šole same in občine, potem
 si že moramo misliti, da so dani drugi po-
 goji za tako poslovenjenje, to je, da je do-

očeta siromak, gola duša brez grudice zem-
 lje! In sme-li plemič miroviti v tej dobi?
 Ne sme. Domovina zove, iti je treba, odtr-
 gati se od srca drage, pa i počilo! V boj!
 V boj za križ! — Ah, težak bil je ta raz-
 stanek. Saj prej bi se bršljan odtrgal od sto-
 letnega hrasta, nego roke dekliške od pis-
 milega vojnika. „Iti moram, duša!“ rekel je
 je Pavel, „čuješ-li? Sablja mi zvenkeče, pravi
 mi, da sem strahopetnež.“ — „Iti, Pavle!“
 zajecjala je mlada, „iti med sablje, med
 puške, kjer vsaki trenutek nosi gotovo smrt!
 Kjer se ne vpraša za srce, za ljubezen, za
 solze! Kjer se davi, kolje, kjer ljudje po-
 zabljajo na Boga! Bog, da sem vsaj možka
 glava, da morem i jaz iti — toda ženska
 sem — joj tužna ženska!“ — „Miruj, sladko
 srce! Moram!“ zašepetal je Pavel na silo:
 „glej, oče mi je besen! Hoče ti zlo zaradi
 mene! Moja prisotnost mogla bi ga zavesti
 še dalje. Bilo bi gorje za naju. Naj mine
 nekoliko časa, morda se pomiri.“ — „Morda?“
 odvrnilo je dekle žalostno: „srce mi pravi,
 nikdar, nikdar! Joj Pavel, zakaj sva se taka

tični kraj v resnici že slovenski ter da
 je bilo vse njega nemstvo umetno vzgo-
 jena rastlina. V resnici nemškega kraja
 ne bi moglo posloveniti niti deset popolnoma
 slovenskih gimnazijev. Strah pred „poslove-
 njem“ Celja pravi torej, da Celje ni nem-
 ško mesto. In res ni, ker stoji na slo-
 venskih tleh, v sredi narodno-zavednega slo-
 venskega prebivalstva. In tako je nehoté
 pripoznal tudi ta nemški poslanec, da je ta
 zahteva štajerskih Slovencev popolnoma opravi-
 čena. Op. uređ.) Posl. Vošnjak je ozna-
 čil celjsko vprašanje kot pedagoško in po-
 litiško. Rekši, da so se ob tem vprašanju
 združili vsi glasovi na desnici, izrazil je željo,
 da bi tako razvrščenje ostalo pravilo za bo-
 počnost. Po tem govoru so pretrgali sejo.

Včeraj je bila prva večerna seja, pri
 kateri je pričela razprava o preosnovi
 civilnega pravnega reda. Tudi
 česki poslanci so se potegnili za to preosnovo.

O celjskem vprašanju se bode vršilo
 danes glasovanje v poslanski zbornici. Iz tega
 vprašanja zgolj kulturne važnosti se je izci-
 nilo drugo vprašanje eminentno političke
 važnosti. To je razvidno že iz dejstva, da so
 vse stranke pozvale svoje člane k glasova-
 nju, tako, da že dolgo ni bilo navzočih to-
 liko poslancev, kakor v današnji seji. Izid gla-
 sovanja priobčimo med najnovejšimi vestmi,
 ako pravočasno dobimo kako poročilo.

Različne vesti.

God sv. Cirila in Metoda je minolo
 nedeljo praznovala bratovščina sv. Cirila in
 Metoda pri sv. Jakobu kaj lépo cerkveno
 slovesnostjo. Ob 9. uri je bila namreč slo-
 vesna sv. maša, ki jo je daroval veleč. gosp.
 kanonik Križman, pel pa je močan pevski
 zbor rečene bratovščine. Pred sv. mašo je
 propovedoval g. župnik Hrovatin sam o lju-
 bezni do bližnjega in je v svoje lepe nauke
 vplel delovanje sv. bratov Cirila in Metoda.
 Cerkev je bila natlačena polna pobožnega
 občinstva, kar je najboljši dokaz, kako po-
 trebna je slovenska služba božja v tej
 cerkvi.

In sedaj smemo vprašati po vsej pra-
 vici: ali se je s tem, da so slovenski ver-
 niki smeli Boga moliti v svojem jeziku, skri-
 vil le jeden sam las na glavi jednega sa-
 mega Italijana? Mar se je s tem ugodila
 komu krivica, da je bila i nam — pravica?
 Mislino, da ne! Veleč. gospod župnik Hro-
 vatin pa bodi uverjen, da je ubral pravo
 pot: Italijanom kar jim gre. Slovincem pa
 tudi, kar jim gre! Od te prave poti naj ga
 ne odvrne vse upije onih ljudi, ki ne ho-
 dijo v cerkev.

rodila, ti velikaš, jaz ubožica; zakaj jaz ni-
 sem bogata, a ti siromak? Zakaj sva se vi-
 dela jadnika? — „Ali obžaluješ to, duša?“
 — „Oh, ne obžalujem,“ zašepetalo je dekle
 živahno, in izza solz zaplantele so ji oči,
 „viliš, kako sem srečna, ne bi te svoje
 sreče dala niti za carjevo imetje. Kaj vpra-
 šam jaz po tvojem plemstvu in imenu! Jaz
 poznam samo Pavla, jaz ljubim samo Pavla,
 bil ubog, bil bogat, bil velikaš, bil kmet.
 Mnogo sem jokala, mnogo trpela, a srce se
 mi je smijalo, ker trpela sem za Pavla, za
 Pavlovo ljubezen.“ — „Oj dika moja! Take
 duše ne poraja niti jeden naših gosposkih
 dvorov!“ odvrnil je Pavel nežno. — „In
 sedaj me zapuščaš! Kaj naj spočnem! Umr-
 jem, čakajoča tebe! Oj, ne hodi! A —
 pojdi! Hočem biti pokorna! Ti veš bolje,
 kaj mora biti, ti to bolje znaš —“ in
 devica pričela je od srca plakati. Pavel je
 poskočil, poljubil jo v čelo in oddirjal.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

91

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

XIV.

Pod večer je bilo. Zlati žarki solca so
 blesteli skozi visoka okna grajske kapele v
 Mokricah in padali na novi kamen sredi cer-
 kvenega tlaka. Médena slova na kamenu po-
 zivala so vsako krščansko dušo, naj prosi
 Boga za blagor duše plemenite gospe Marte
 Gregorijančeve, katere kosti so počivale pod
 mramornato ploščo. Pred kamenom klečal je
 mlad junak, opravljen v kruto železje. Po-
 zlačena čeljada stala je poleg njega. Sklopil
 je roke, sklonil glavo, na očesu mu je tre-
 petala solza. Večerno zlato lesketalo je na
 svetli čeljadi, na sijajnem oklopu, večerno
 zlato venčalo mu je mlado, junaško čelo, v
 katero je bil utisnen pečat hude žalosti.
 Mladenč je molil, od srca molil. Ustnice iz-

Lastnik politično društvo „Edinost“. — Izdavatelj in odgovorni urednik: **Julij Mikota**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.